

[Ohlédnutí za výstavou To se Marii Terezii povedlo \[1\]](#)

Autor:

- [HEKRDLOVÁ, Kateřina](#) [2]

Číslo:

- [2017, ročník 26, číslo 1](#) [3]

Rubrika:

- [Kolektivní členové informují](#) [4]

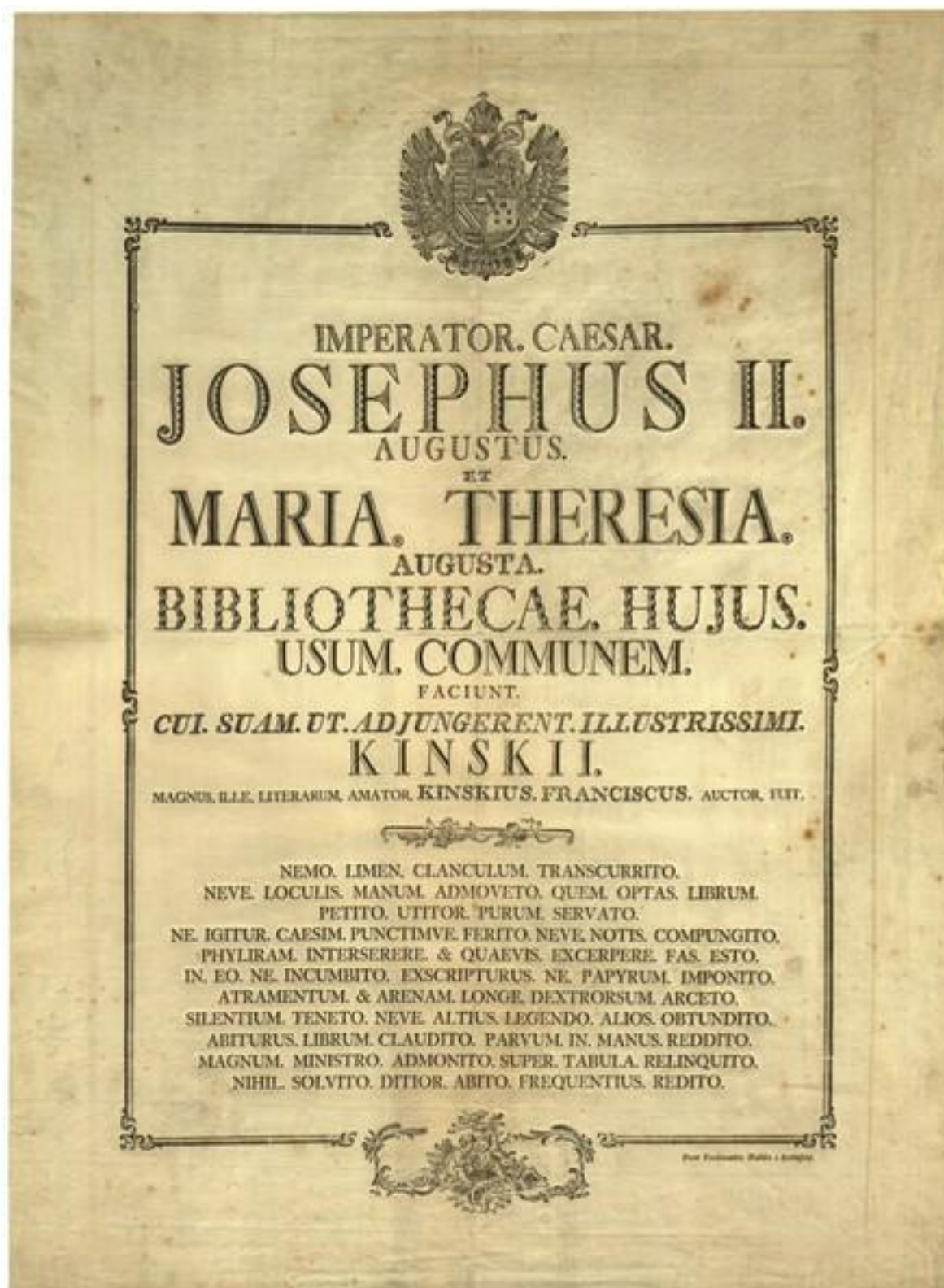
Klíčová slova:

- [dějiny knihoven a knihovnictví](#) [5], [Národní knihovna ČR](#) [6], [výstavy](#) [7]

Region:

- [01 Praha](#) [8]

Pod tímto názvem uspořádala Národní knihovna ČR výstavu, která připomněla 240. výročí zpřístupnění jejích fondů široké veřejnosti. Co to vlastně znamenalo? Na popud Františka Josefa hraběte Kinského vydala císařovna Marie Terezie 6. února 1777 dvorský dekret, kterým oficiálně potvrdila spojení čtyř velkých knihovnických celků v novou veřejnou c. k. Universitní knihovnu, jejímž sídlem se stalo Klementinum. (Tento název používala knihovna až do roku 1887, kdy byla přejmenována na c. k. Veřejnou a universitní knihovnu.)

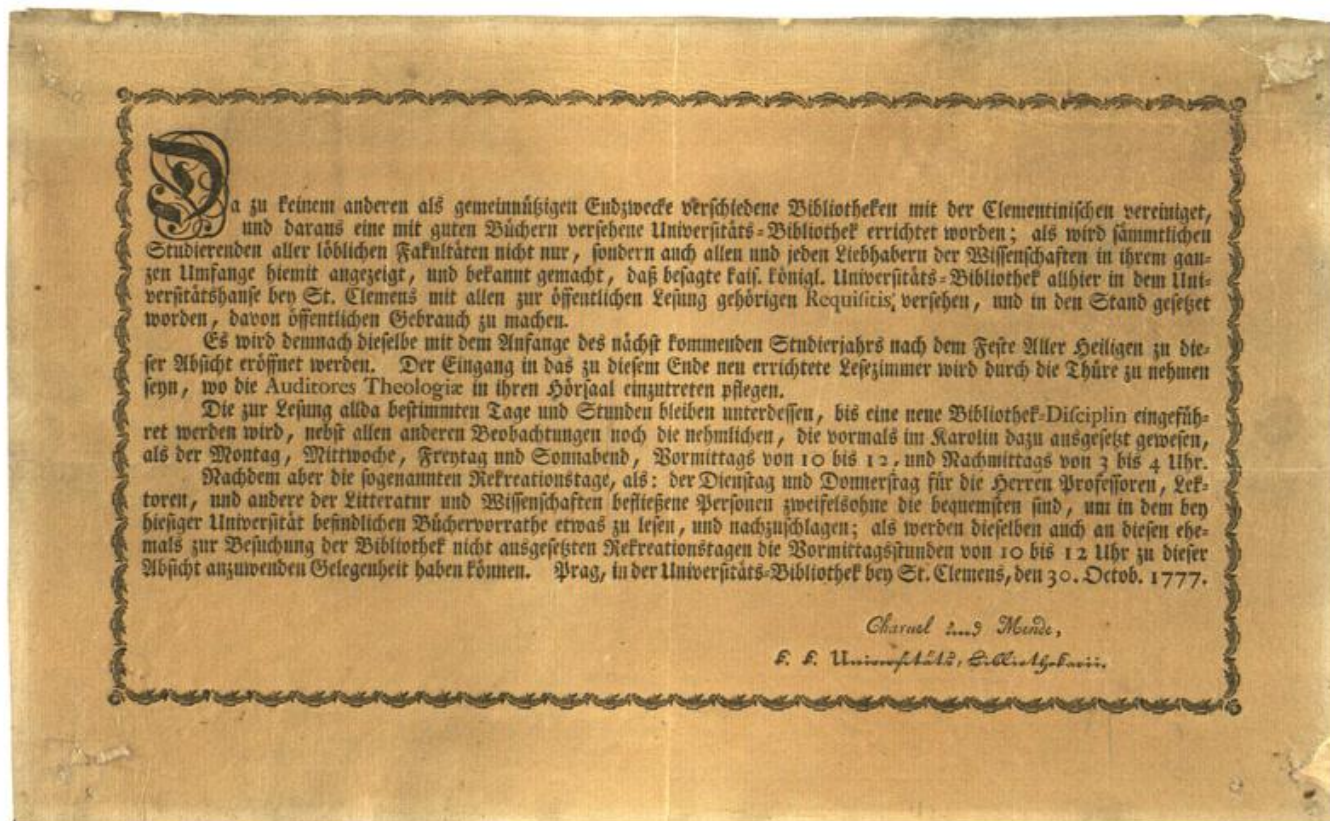
[9]

Oznámení Josefa II. a Marie Terezie o ustavení veřejné knihovny (zdroj: Archiv NK ČR)

Vedle nové karolinské knihovny to byla početně největší knihovna klementinská, zahrnující i původní starou karolinskou knihovnu, která k ní byla připojena v roce 1622. Dalším celkem byly tři knihovny hrabat Kinských - majorátní rodová knihovna (*Bibliotheca Kinskyana maior*), osobní knihovna Františka Kinského (*Bibliotheca Kinskyana minor*) a jeho knihovna vojenské literatury (*Bibliotheca Kinskyana militaris*). Poslední početnou skupinou byly knihy z knihoven kolejí a rezidencí jezuitského řádu zrušeného v roce 1773.

Na výstavě byly k vidění originály dokumentů vztahujících se k této události. Kromě slavnostního

tisku, kterým Josef II. a Marie Terezie oznámili své rozhodnutí o zveřejnění čtyř knihovních celků soustředěných v Klementinu, to bylo oznámení kustodů Universitní knihovny Charlese Marii Charuela a Václava Samuela Mendeho o otevření čítárny pro veřejnost z 30. října 1777.

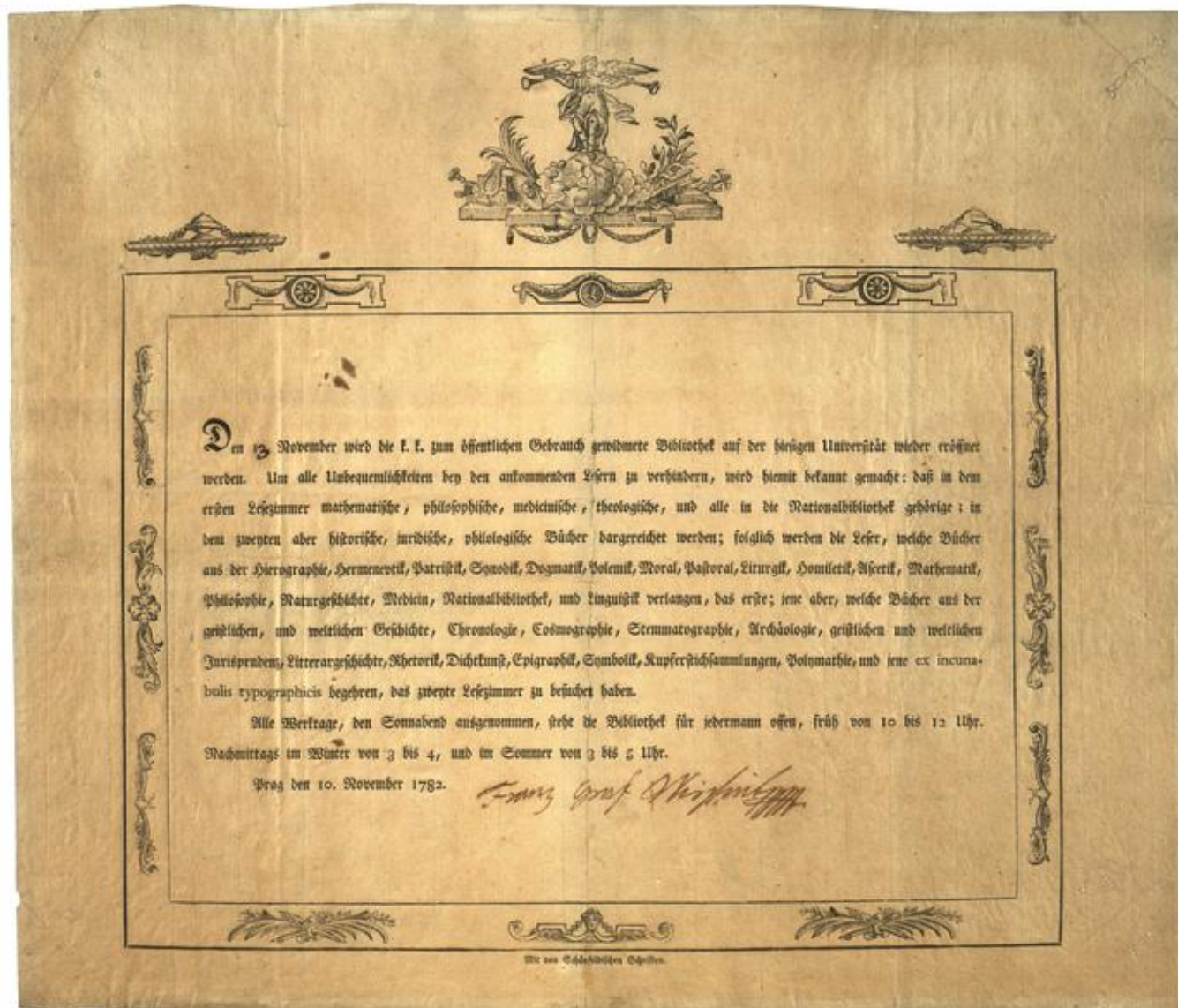

[10]

Oznámení kustodů Charuela a Mendeho o otevření knihovny z 30. října 1777 (zdroj: Archiv NK ČR)

[10]

Dále mohli návštěvníci vidět dokument z 10. listopadu 1782, kterým ředitel knihovny František Xaver Věžník dává na vědomí opětovné otevření knihovny po prázdninách a upřesňuje pravidla provozu dvou veřejných čítáren. První pravidla pro práci knihovny připomněla instrukce broumovského opata Rautenstraucha z 3. dubna 1778, která byla platná pro všechny knihovny v monarchii. Nechyběl ani první čítárenský řád pro návštěvníky knihovny z listopadu 1785.

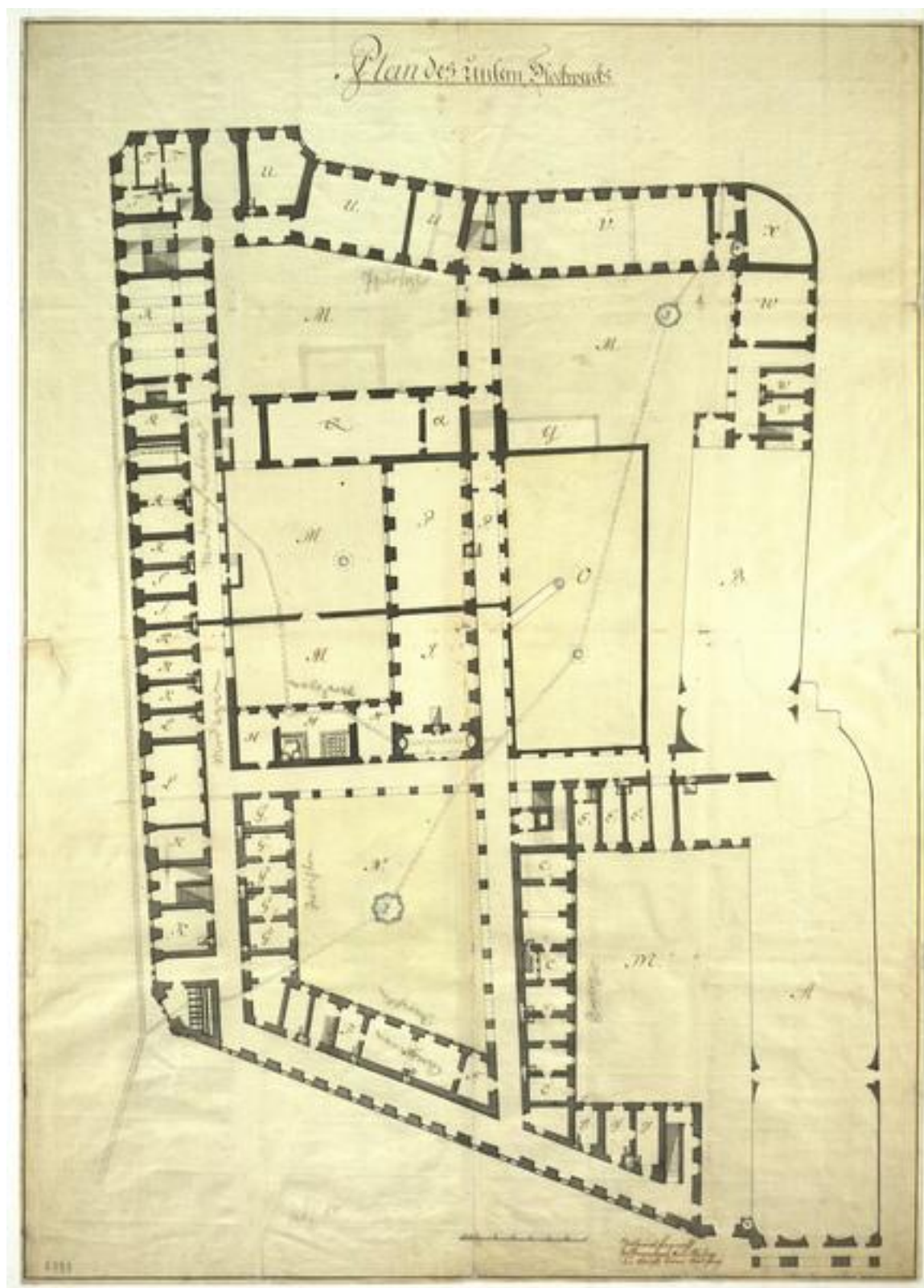

[11]

Oznámení ředitele knihovny Františka Xavera Věžníka z 10. listopadu 1782 o otevření knihovny a o provozu dvou veřejných čítáren podle oborů (zdroj: Archiv NK ČR). [11]

Věnování knihoven Kinských dokladovaly tři dokumenty: opis záznamu v deskách zemských z 21. ledna 1777 podepsaného Josefem, Ferdinandem a Filipem Kinských o darování rodové knihovny, Františkem Kinským podepsaný a zpečetěný seznam knih z 20. září 1777 a nedatovaný seznam neúplných děl v knihovně Kinských sestavený kustodem Václavem Samuelem Mendem.

Zmíněné exponáty byly doplněné plánem přízemí Klementina z druhé poloviny 18. století, jehož autorem je Zachariáš Hiegerth, přísežný stavitel královského Nového Města pražského, a obrazem Františka Josefa hraběte Kinského od Josefa Zobela.

[12] _ [12]

Plán přízemí Klementina z druhé poloviny 18. stol. (zdroj: Archiv NK ČR)

Výstava trvala pouhé tři dny, ale během této doby ji navštívilo 2 770 návštěvníků. K velkému zájmu jistě přispěla i její instalace v krásném prostředí Zrcadlové kaple, které vystaveným archiváliím velmi slušelo.

[13]

Výstava To se Marii Terezii povedlo v Zrcadlové kapli Klementina (foto: Kateřina Hekrdlová, Národní knihovna ČR)

Nezbývá než doufat, že za deset let, až budeme slavit 250. výročí, bude prostor pro uspořádání větší výstavy, která bude trvat delší dobu. Zájem veřejnosti by bezpochyby byl.

Redakční poznámka: 9. února 2017 v České televizi, konkrétně ve [ve Studiu 6](#) [14], výstavu představil PhDr. Petr Kroupa, který je pověřen vedením Národní knihovny ČR.

URL zdroje: <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2017-rocnik-26-cislo-1/ohljedniti-za-vystavou-se-marii-terezii-povedlo>

Odkazy

[1] <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2017-rocnik-26-cislo-1/ohljedniti-za-vystavou-se-marii-terezii-povedlo>

[2] <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/autori/hekrdlova-katerina>

[3] <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2017-rocnik-26-cislo-1>

[4] <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/rubriky/kolektivni-clenove-informuji>

[5] <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/klicova-slova/dejiny-knihoven-knihovnictvi>

[6] <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/klicova-slova/narodni-knihovna-cr>

[7] <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/klicova-slova/vystavy>

[8] <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/regiony/01-praha>

[9] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/71/hekrdlova1.jpg>

[10] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/71/hekrdlova2.jpg>

[11] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/71/hekrdlova3.jpg>

[12] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/71/hekrdlova5.jpg>

[13] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/71/hekrdlova4.jpg>

[14] <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1096902795-studio-6/217411010100209/obsah/521974-vystava-to-se-marii-terezii-povedlo>